

Onderwerp: Voorjaarsnota 2018

DM-nummer: 1389040 versie 5

Voorgesteld besluit

Het algemeen bestuur wordt voorgesteld:

de in de Voorjaarsnota 2018 geschetste ontwikkelingen en de aangegeven (structurele) dekking hiervan, alsmede de doorwerking hiervan in het tarief voor de heffingen in de begrotingsjaren 2019-2022, als kader en uitgangspunten te hanteren bij de opstelling van de ontwerp-Begroting 2019.

Advies gecombineerde commissievergadering BMZ/SKK (5 juni)

De concept-Voorjaarsnota is op 5 juni behandeld in de gecombineerde commissievergadering. Bij deze behandeling zijn de volgende punten aan het college meegegeven:

- Eenduidigheid te creëren in de terminologie met betrekking tot de bestrijding van plaagsoorten;
- Scenario 2 als enige dekkingsscenario in de bijlage uit te werken en de consequenties van de tarieven uit het dekkingsscenario grafisch weer te geven;
- Het eenvoudiger opschrijven van het voorstel;
- Een doorrekening toe te voegen van het effect dat het *niet* doorvoeren van de 1,5% tariefsverhoging heeft op de omvang van de egalisatiereserves Zuiveringsheffing;
- De keuze van het college om het budget voor de stimuleringsregeling voor Water in de stad niet te verhogen te heroverwegen;
- De vraag is gesteld of het doorvoeren van de 5^e tariefstrap van 1,5% voor de zuiveringsheffing noodzakelijk is, gezien de toekomstige omvang van de tariefsegalisatiereserve.

De voorzitter heeft geconcludeerd dat de concept-voorjaarsnota, met enkele toezeggingen van het college op bovenstaande punten, ter besluitvorming kan worden doorgeleid naar de vergadering van het algemeen bestuur.

Reactie van het college op advies commissievergadering

Naar aanleiding van de behandeling in de gecombineerde commissievergadering op 5 juni jl. zijn zowel het bestuursvoorstel als de concept-Voorjaarsnota 2018 op een aantal punten aangepast. Deze wijzigingen zijn grijs gemarkeerd. Op deze manier zijn wijzigingen doorgevoerd waarmee tegemoet wordt gekomen aan de punten met betrekking tot de terminologie voor plaagsoorten, het opnemen van één dekkingsscenario inclusief een grafische weergave van de consequenties, het vereenvoudigen van het voorstel en het opnemen van een doorrekening van het *niet* doorvoeren van de 1,5% tariefsverhoging voor de Zuiveringsheffing.

Gehoord de commissievergadering heeft het college geconcludeerd om het budget voor de stimuleringsregeling voor Water in de stad vooralsnog nu niet extra te verhogen omdat in de bredere afweging andere prioriteiten zijn gesteld. Wel ziet het college toe op een betere spreiding van de uitgaven over de deelnemende gemeenten en zal, in het kader van Ruimtelijke Adaptatie (zie tabel 1), extra worden ingezet op een effectieve besteding van de beschikbare middelen. Bij het beschikbaar komen van de uitkomsten van de klimaatstresstesten heroverweegt het college zijn standpunt over deze keuze en kan het algemeen bestuur eventueel tussentijds een voorstel tot aanpassing van de regeling tegemoet zien. Hierbij wordt dan ook waterkwaliteitsaspect expliciet meegenomen.

Op het punt van de eenduidigheid in de terminologie van de bestrijding van de plaagsoorten is een aantal aanpassingen in de tekst doorgevoerd waarbij is gekozen om zoveel mogelijk aan te sluiten bij de bestrijdingsstrategie plaagsoorten zoals in de commissie BMZ van 12 april is behandeld. In toekomstige stukken zal hiervoor extra aandacht worden gevraagd.

De behandeling in de gecombineerde commissievergadering bevestigt volgens het college de spanning die binnen de watersysteemheffing bestaat tussen het oplopende kostenniveau en de mate van kostendeckendheid c.q. de hoogte van de belastingtarieven. Het college nodigt de fracties van het algemeen bestuur uit hierop in de algemene beschouwingen te reageren. Eenzelfde uitnodiging geldt voor de keuze van het college om vast te houden aan het verhogen van de dotatie aan de bestemmingsreserve voor de rwzi Utrecht en hiervoor de belastingopbrengst van de zuiveringsheffing in 2019 een laatste keer met 1,5% te verhogen. Het alternatief om deze verhoging structureel te dekken uit de egaliseringsreserve wordt, vanwege de huidige onzekerheden over de hoogte van de toekomstige sloopkosten van de rwzi's Utrecht en Maarssenbroek en het eventueel invoeren van de 4^e zuiveringstrap, door het college op dit moment onverstandig geacht. Hoewel de omvang van de egaliseringsreserve daarvoor de komende jaren toereikend lijkt te zijn wil het college voorkomen dat onverwachte ontwikkelingen nieuwe verhogingen van het tarief noodzakelijk maken.

Samenvatting

Doelstelling van de Voorjaarsnota 2018 is om de belangrijkste beleidsmatige keuzes voor de langere termijn aan het algemeen bestuur voor te leggen en daarmee een kader te creëren voor de Begroting 2019 en de meerjarenbegroting. Dit vloeit voort uit het bepaalde in artikel 4 en 5, van de Verordening beleids- en verantwoordingsfunctie Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden (vastgesteld door het Algemeen Bestuur op 28 juni 2010).

Toelichting

Hierbij wordt u de ontwerp-Voorjaarsnota 2018 aangeboden. Deze Voorjaarsnota 2018 is gebaseerd op de kaders zoals vastgesteld bij de Voorjaarsnota 2017, de Begroting 2018 en de consultatie van ICT benodigheden en varianten voor de strategie plaagsoorten en onderhoud natuurvriendelijke oevers in de commissies SKK en BMZ van 12 en 17 april.

De Voorjaarsnota 2018 is één van de drie P&C producten die in juni 2018 aan het Algemeen Bestuur worden aangeboden. De drie producten zijn:

- Jaarstukken 2017: de rapportage over het boekjaar 2017 (Jaarrekening 2017 en Bestuursverslag 2017);
- 2e Begrotingswijziging 2018 (inclusief 1e Bestuursrapportage 2018): de rapportage gaat over de voortgang in het begrotingsjaar 2018;
- Voorjaarsnota 2018: deze geeft beleidsontwikkelingen en de financiële vertaling daarvan voor de periode 2019-2022 weer.

De Voorjaarsnota 2018 is de basis voor de begroting 2019 en het kader voor de meerjarenraming van 2019 – 2022. De relevante ontwikkelingen uit de jaarstukken 2017 en de 1^e Bestuursrapportage 2018 zijn verwerkt in de voorjaarsnota 2018.

Voorjaarsnota 2018

Deze voorjaarsnota schetst de benodigde ontwikkelingen en presenteert een financieel kader voor de komende vier jaar, waarbij tevens indicatief wordt ingegaan op de tariefontwikkeling. Ontwikkelingen waarvan de financiële consequenties inzichtelijk in deze voorjaarsnota zijn opgenomen, zijn doorvertaald in het financieel kader. Geschetste ontwikkelingen richting de toekomst waarvan onvoldoende zicht is op de financiële consequenties, zijn wel benoemd in deze voorjaarsnota, maar niet financieel doorvertaald.

Met deze voorjaarsnota bouwen we voort op de Waterkoers en vorige voorjaarsnota's. We werken aan een toekomst bestendig waterschap. De reeds ingezette beleidsintensiveringen en bijbehorende financiële middelen, willen we met deze voorjaarsnota bestendigen. Binnen het huidige kader is ruimte gevonden om een aantal ontwikkelingen en beleidsintensiveringen op te vangen (tabel 1). Daarnaast worden met deze voorjaarsnota beperkt middelen voor nieuwe ontwikkelingen toe gevoegd ten laste van de financiële ruimte. Aangezien de veranderingen de druk op ons watersysteem, maar ook op onze organisatie vergroten, is het belang van een solide organisatie die deze opgaven aan kan groot.

Het verstevigen van de grip op ICT en op onze beheertaken zien we als noodzakelijk voor een toekomstbestendig waterschap en krijgt aandacht in deze voorjaarsnota.

In de commissies SKK en BMZ is gesproken over de benodigde inzet van het waterschap op ICT, plaagsoortenbestrijding en de onderhoud van nvo's. Dit is gebeurd op meer inhoudelijke gronden en per afzonderlijk thema. Dit zonder dat de doorwerking van het totaal op het tarief in beeld was. Het college heeft op basis van de consultatie en met zicht in de totale opgaven keuzes gemaakt welke in deze voorjaarsnota zijn geland (tabel 2 en 3).

De ontwikkelingen in de voorjaarsnota vragen extra middelen die gedeeltelijk binnen de bestaande begroting worden vrijgemaakt. Daarnaast is een beperkte tariefstijging noodzakelijk voor de categorieën in de watersysteemheffing.

Exploitatiekosten 'binnen begroting opgevangen' ontwikkelingen	Exploitatiekosten			
	2019	2020	2021	2022
Personeelskosten Vidente	75	75	75	75
Cultuurhistorie: bijdragen oude en nieuwe Hollands Waterlinie	20	20	20	20
Opwaartse druk Verbonden Partijen (deels opgevangen) ¹	160	160	160	160
Ruimtelijke Adaptatie (gebiedspartners vragen om extra inzet)	220	220	220	220
Personele inzet Afremmen bodemdaling (demo De Tol)	40	40	40	40
Maatregelen doelmatigheidsanalyse rzzi's	17	34	34	34
Extra personeel toezicht exoten	75	75	75	75
Extra personeel inhoudelijke deskundigheid exoten	60	60	60	60
Onderzoekskosten exotenbestrijding	40	40	40	40
Extra personeel onderhoud	75	75	75	75
Extra personeel uitvoering watersysteembeheer	135	54	54	54
Vervangen materieel (kapitaallasten van de investering)	50	100	150	200
Onderhoudskosten vervangen materieel	125	125	125	125
totaal	1.092	1.078	1.128	1.178

Tabel 1. Exploitatiekosten van de 'binnen de begroting opgevangen' ontwikkelingen.

Consultatie commissie SKK en BMZ, 10 en 12 april:

Strategie plaagsoorten: De benodigde inzet op plaagsoorten wordt grotendeels herkend en onderschreven, met als kanttekening, om bij het overdragen van verantwoordelijkheden door de provincie het gesprek over middelen aan te gaan. De voorkeursvariant in de voorjaarsnota is gelijk aan de voorkeursvariant uit het consultatiestuk.

Onderhoud natuurvriendelijke oevers: De consultatie geeft een divers beeld waarin wel gedeeld wordt dat er gebruik gemaakt moet worden van de kennis opbouw in de komende jaren en mogelijkheden om het onderhoud slimmer uit te besteden. Gekozen is voor een groeimodel voor de extra kosten van onderhoud dat in totaal lager uitkomt dan de voorkeursvariant uit de consultatie en waarin wel in de eerste jaren voldoende middelen beschikbaar zijn om achterstanden te voorkomen.

ICT: De ICT consultatie stukken gaven zicht op de gevraagde inhoud. In de ICT stukken is uitgewerkt wat er voor de komende jaren nodig geacht wordt. Deze ontwikkelingen werden gezien. Wel waren er zorgen over de kosten.

Overzicht financiële consequenties ontwikkelingen Voorjaarsnota 2018

Consequenties Exploitatielasten Watersysteemheffing ontwikkelingen				
	2019	2020	2021	2022
Versterken organisatie				
B&O/ ICT Kapitaallasten ICT Basis op orde	-	200	308	316
B&O/ ICT Kapitaallasten ICT Vervanging Hardware en Infrastructuur	-	28	127	146
B&O/ ICT ICT Projectleider Datamanagement	54	54	54	-
B&O/ ICT ICT Structurele verhoging (t/m 2018 incidenteel uit BR)	243	243	243	243
Reeds ingezet beleid				
WSH Kapitaallasten Wateroverlast Waterberging Willeskop	-	-	-	-
WSH Kapitaallasten Vidente	-	50	50	67
WSH Overige kosten Vidente	-	75	25	25
WSH Kapitaallasten Omgaan met Wateroverlast	-	7	13	17
WSH Afremmen bodemdaling (demo De Tol)	50	50	50	50
WSH Exotenbestrijding o.b.v. strategie Eliminatie	-	470	350	335
WSH Onderhoud Natuurvriendelijke oevers (o.b.v. Variant 2)	75	275	375	375
B&O Opwaartse druk verbonden partijen (incidentele dekking 2018)	184	184	184	184
WSH Financieringskosten grondaankopen Sterke Lekdijk	23	45	163	225
WSH Overdracht Woerdersluis	250	250	250	250
WSH Aanpassing kostenniveau baggeren na 2019	PM	PM	PM	PM

Tabel 2. Consequenties exploitatielasten Watersysteemheffing ontwikkelingen Voorjaarsnota 2018

Consequenties Exploitatielasten Zuiveringsheffing ontwikkelingen				
	2019	2020	2021	2022
Versterken organisatie				
B&O/ ICT Kapitaallasten ICT Basis op orde	-	170	262	269
B&O/ ICT Kapitaallasten ICT Vervanging Hardware en Infrastructuur	-	24	108	124
B&O/ ICT ICT Projectleider Datamanagement	46	46	46	-
B&O/ ICT ICT Structurele verhoging (t/m 2018 incidenteel uit BR)	207	207	207	207
Reeds ingezet beleid				
B&O Opwaartse druk verbonden partijen (incidentele dekking 2018)	156	156	156	156
ZH Kapitaallasten: maatregelen doelmatigheidsanalyse rwzi's	-	11	11	11
ZH Maatregelen doelmatigheidsanalyse rwzi's	17	34	34	34

Tabel 3. Consequenties exploitatielasten Zuiveringsheffing ontwikkelingen Voorjaarsnota 2018

Algemeen financieel kader 2018 - 2021:

Het financiële kader dat gehanteerd wordt, is de financiële paragraaf van het coalitieakkoord. Hierin zijn de volgende uitgangspunten voor het financieel beleid opgenomen: we werken toe naar kostendekkende tarieven; meevallers worden allereerst besteed aan tegenvallers; voor nieuwe beleidsontwikkelingen is een tariefstijging mogelijk en er vindt een inflatiecorrectie op de tarieven plaats vanuit vastgestelde "geïndexeerde nullijn voor bestaande taken".

In de komende periode ziet ons waterschap zich gesteld voor omvangrijke beleidsinhoudelijke onderwerpen, beheertaken en de uitvoering van grote projecten. De Voorjaarsnota 2018 geeft inzicht in de inhoudelijke afwegingen en de financiële consequenties die hieraan verbonden zijn. Belangrijk hierbij is het onderscheid te maken in onze twee hoofdtaken, de zuivering en het watersysteembeheer. Onderstaand lichten we dit toe.

Zuiveringsheffing:

Voor de zuiveringsheffing is in deze voorjaarsnota vooralsnog vastgehouden aan de ingezette lijn om ook in 2019 te sparen voor de hogere kosten van de nieuwe rwzi Utrecht door een tariefverhoging van 1,5% (spaarmodel) toe te passen voor 2019. Naar aanleiding van de behandeling in de commissievergadering is in bijlage 5 aanvullend een overzicht opgenomen van het effect op de egalisereserve van het niet doorrekenen van de verhoging van de dotatie aan de bestemmingsreserve in het zuiveringstarief. Het definitieve besluit om deze 5^e tarieftrap toe te passen, wordt genomen bij de behandeling begroting 2019 dan wel bij de vaststelling van de tarieven in december.

Watersysteemheffing

De belastingtarieven voor de watersysteemheffing zijn in 2018 nog niet kostendekkend. De eerder besloten tariefstijging van 1,5% (inloopmodel) zal niet toereikend zijn om in 2019 of in 2020 voor alle categorieën kostendekkend te zijn.

Dekkingsscenario

Als uitwerking van de motie van de Christen Unie (december 2017) is bij deze voorjaarsnota een dekkingsscenario uitgewerkt van de consequenties voor de tarieven. Deze uitwerking is indicatief (Bijlage 5 Voorjaarsnota 2018). Besluitvorming over de dekking is nu nog niet opportuun. Dit gebeurt ten tijde van de vaststelling van de begroting met zicht op de elementen die bepalend zijn voor de uiteindelijke hoogte van het tarief en daarmee dus de omvang van de totale belastingopbrengsten.

Kaders

Als kaders en uitgangspunten om tot opstelling van deze ontwerp-Voorjaarsnota 2018 te komen gelden:

- Voorjaarsnota 2017;
- Begroting 2018;
- Waterbeheerplan Waterkoers 2016 - 2021-
- het Besluit Beheer en Verantwoording Waterschappen (BBVW) waarin is opgenomen dat er sprake moet zijn van een in meerjarig perspectief sluitende meerjarenbegroting.

Financiële aspecten

Meer specifiek zijn deze opgenomen en beschreven in deze Voorjaarsnota 2018 en dit bestuursvoorstel.

Communicatie aspecten

Na vaststelling van de Voorjaarsnota 2018 door het algemeen bestuur wordt de voorjaarsnota via de HDSR-website toegankelijk gemaakt.

MVO aspecten

Deze Voorjaarsnota 2018 bevat de plannen van het waterschap voor de komende jaren op hoofdlijnen. De door uw algemeen bestuur vastgestelde lijn van werken maakt hier onderdeel van uit, zoals MVO.

Bijlagen

Ontwerp Voorjaarsnota 2018 (DM 1372682)